

ایجاد دامداریهای متمرکز بدلیل صرف اقتصادی آن و جلوگیری از تخریب مراتع مورد نیاز می باشد و در کنار این دامداریها احداث مجتمع صنعتی گوشت و تهیه فرآورده های دامی و صنایع لبنی از نیازهای عمده ای است که در صورت انجام می تواند در افزایش درآمد ساکنین استان مؤثر واقع گردد و در ایجاد اشتغال جدید کارساز باشد.

مشخصات جغرافیائی

استان کهگیلویه و بویر احمد با وسعتی معادل ۱۶۲۶۴ کیلومتر مربع که حدود یک درصد خاک کشور را تشکیل می دهد در جنوب غربی ایران واقع گردیده و از شمال با استان چهارمحال و بختیاری، از مغرب با خوزستان و از مشرق و جنوب با استانهای اصفهان، فارس و بوشهر همجوار است. این استان سرزمینی است کوهستانی و مرتفع که کوههای زاگرس با رشته های موازی سراسر شمال و شرق آن را در بر گرفته و هرچه از شمال شرق به جنوب غرب نزدیکتر می شود، بلندیهایی ارتفاعات آن کاهش می یابد و در نتیجه از میزان باران و رطوبت هوا بشدت کاسته می شود. این موقعیت طبیعی ویژگی اقلیمی دوگانه ای در منطقه پدید آورده و استان کهگیلویه و بویراحمد را به دو ناحیه سردسیر و گرمسیر تقسیم کرده است.

اول ناحیه سردسیر که شامل شمال شرق و مشرق استان می گردد وسعت این ناحیه بیش از ۶۰۰۰ کیلومتر مربع و ارتفاع آن از سطح دریا بطور متوسط ۲۱۰۰ متر بوده و چون میزان بارش برف و باران در این ناحیه بسیار زیاد است، بهمین دلیل مراتع آن سرسبز و جنگل هایش انبوه می باشد عمده ترین گونه گیاهی این منطقه را بلوط تشکیل می دهد بدین جهت بیشترین

وسعت جنگلها نیز از نوع بلوط است. شهرستان بویراحمد در این منطقه قرار دارد.

دوم ناحیه گرمسیر با مساحتی بیش از ۸۰۰۰ کیلومتر مربع که در جنوب و غرب استان و در مسیر بادهای گرم خوزستان قرار گرفته و آب و هوای آن نسبتاً گرم و خشک و میزان بارندگی اندک است و شهرستانهای کهگیلویه و گچساران در این ناحیه واقع اند.

وجود دو ناحیه سردسیری و گرمسیری با مناطق قشلاقی واقع در گچساران و کهگیلویه و مناطق ییلاقی مستقر در بویر احمد و دامنه های جنوبی بلندیهایی زاگرس و همچنین برخورداری منطقه از مراتع طبیعی و کوهستانی، موقعیت مناسبی را جهت فعالیت های دامداری فراهم نموده و اعتدال هوای مناطق گرمسیری و سردسیری در فصول مختلف باعث ایجاد زمینه کوچ دامداران به این نواحی گردیده است. بهمین لحاظ نیز پایه های اصلی اقتصاد استان عمدتاً بر روی نگهداری و پرورش دام که از دیرباز در نظام عشایری و کوچ نشینی منطقه شکل گرفته و تا امروز جریان دارد استوار می باشد.

بطور کلی در مجموع می توان گفت که از نظر شرایط اقلیمی و وضعیت جغرافیائی

چکیده طرح مطالعاتی

وجود امکانات طبیعی مناسب همچون رودخانه های پرآب خرسان، مارون و زهره کوههای مرتفع چون دنا و نور، دشت های پر وسعت مانند چرام، دهدشت و باشت، جنگل های وسیع که وسعت آن به ۶۵۰ هزار برآورد می گردد و نزدیک به ۲۵۰ هزار هکتار آن از نوع جنگل های انبوه می باشد، موقعیت خاصی به این استان داده است.

شهرها و جمعیت

استان کهگیلویه و بویر احمد براساس آخرین تقسیمات کشوری از سه شهرستان، ۱۰ بخش، ۷ شهر، ۲۷ دهستان و ۱۹۸۵۰ آبادی دارای سکنه تشکیل شده و شهرستان بویراحمد بمرکزیت شهر یاسوج مرکز آنست و دیگر شهرستانهای آن عبارت از شهرستان کهگیلویه بمرکزیت شهر دهدشت و شهرستان گچساران بمرکزیت شهر دوگنبدان می باشد. در رابطه با پیدایش و رشد شهرهای استان

باید گفت که چون بافت منطقه اصولاً عشایری و روستائی است لذا هیچکدام از شهرهای آن خودجوش و خودرو نبوده بلکه هر یک بنا به دلایل و مقاصد خاص سیاسی و یا اقتصادی توسط دولتهای وقت ایجاد گردیده‌اند مثلاً شهر یاسوج بجهت ایجاد مرکزی برای کنترل منطقه بوجود آمده و سپس بمنظور شهریت دادن به آن و فراهم نمودن زمینه‌های اشتغال ساکنین شهر یک کارخانه قند که در همان زمان نیز بعلت فقدان اراضی کشاورزی کافی، فاقد

کوچ نشین منطقه به ۳۳۵۶۲۸ نفر می‌رسد و بدین ترتیب متوسط تعداد سکنه هر آبادی از ۱۶۹ نفر فراتر نمی‌رود که با در نظر گرفتن وضعیت کوهستانی منطقه، مشکلات مربوط به ارائه خدمات به این جمعیت بخوبی نمایان می‌گردد.

ویژگیهای جمعیتی و مسئله اشتغال

جمعیت استان در سال ۱۳۷۰ بالغ بر ۴۹۶۷۳۹ نفر بوده است که از این تعداد ۳۵/۰۸ درصد در سنین کمتر از ده سال و ۲۵/۴۴ درصد در سنین ۱۰ تا ۲۰ سال

جمعیت بار معیشت نیز در استان بالاست به این معنی که هر فرد شاغل تکفل ۵/۵۴ نفر دیگر را بدوش می‌کشد و بهمین دلیل مسائلی همچون محدودیت درآمد شاغلین، پائین بودن سطح زندگی و محرومیت عمومی از مزایای رفاه از ویژگیهای بارز استان بشمار می‌رود که چنین امری خود اثرات نامطلوبی را در کلیه زمینه‌های اقتصادی نمودار ساخته و چرخ فعالیت بخش تولید که قسمتی از سرمایه‌گذاریهای آن قاعدتاً می‌بایست بصورت مشارکت عمومی صورت گیرد، بعلت فقدان پس انداز در بین عامه مردم از حرکت بازمانده است.

از نظر ترکیب شغلی آمارهای جمعیتی سال ۱۳۷۰ نشان می‌دهد که از میان جمعیت شاغل استان بیشترین تعداد یعنی ۳۴۴۳۷ نفر در بخش کشاورزی و دامپروری مشغول بوده‌اند و ۴۰۲۳ نفر در زمینه استخراج معدن، ۲۱۴۰ نفر در بخش صنعت و ۴۹۲ نفر در رشته آب و برق و گاز، ۸۲۹۲ نفر در فعالیت‌های ساختمانی ۴۴۰۷ نفر در فروشنده‌گی ۳۱۹۳ نفر در حمل و نقل ۶۵۴ نفر در خدمات مالی و ۲۷۰۳۱ نفر در امور عمومی فعالیت می‌کرده‌اند و فعالیت ۵۰۱۲ نفر نیز غیرقابل طبقه‌بندی بوده است.

این آمارها همچنین حاکی از آنست که در طی سالهای اخیر میزان شاغلین بخش‌های کشاورزی و صنعت کاهش یافته و در مقابل، تعداد شاغلین بخش خدمات افزایش پیدا کرده است.

و بالاخره در ارتباط با ویژگیهای اجتماعی و فرهنگی جمعیت منطقه باید به کثرت نسبی بیسوادی و فقدان تخصص جمعیت فعال و افراد جویای کار اشاره نمود که خود یکی از معضلات مبتلا به استان بشمار می‌رود و در این ارتباط آمارهای اداره کارریابی استان نشان می‌دهد که در سال ۱۳۷۲ از میان تعداد ۴۶۹۸ فرد جویای کار تعداد ۳۵ نفر دارای

زمینه‌یابی تشکیل تعاونیها در

استان کهگیلویه و بویراحمد

توجیه اقتصادی لازم بود، در جوار آن تأسیس شده است و یا شهر کچساران که بعنوان یک مجتمع ستادی برای خدمت رسانی به فعالیتهای استخراج نفت در منطقه پایه‌گذاری گردیده و هم اکنون نیز اغلب ساکنان آنرا کارکنان و کارگران شرکت نفت تشکیل می‌دهند. در حال حاضر تعدد آبادیهای استان و وجود ۷ شهر نسبت به کل جمعیت ۴۹۶۷۳۹ نفری منطقه در سال ۱۳۷۰ نشان دهنده توزیع نامتعادل جمعیت در این استان است بطوریکه با در نظر گرفتن جمعیت شهرها به تعداد ۱۶۱۱۱۱ نفر در سال مزبور، کل جمعیت مستقر در آبادیهای دیگر بانضمام جمعیت

۱۳/۹۹ درصد در گروه سنی ۲۰ تا ۳۰ سال ۱۰/۸۴ درصد در گروه سنی ۳۰ تا ۴۰ سال و بقیه در سنین بالاتر از ۴۰ سال قرار داشته‌اند، بدین ترتیب ملاحظه می‌شود که جمعیت استان جمعیتی بسیار جوان بوده و نیروی فعال آن نسبتاً کم می‌باشد و چون تعداد کودکان زیر ده سال نسبت به کل جمعیت زیاد است لذا متوسط بعد خانوار نیز بالاست و در حدود ۶/۲ نفر می‌باشد که این نسبت رقم قابل توجهی است و از توسعه نیافتگی استان حکایت می‌کند.

از دیگر ویژگیهای جمعیتی این استان آنکه از بین جمعیت فعال آن تنها ۸۲ درصد بکار اشتغال دارند و بنا بدلیل جوانی

مدرک لیسانس و ۱۱۲ نفر فوق دیپلم، ۱۰۷۵ نفر دیپلم و ۱۱۲۵ نفر مدرک راهنمائی، تحصیلی ۱۳۰۳ نفر مدرک ابتدائی و ۷۰۰ نفر دارای سواد خواندن و نوشتن و ۳۳۸ نفر نیز بیسواد بوده‌اند.

ویژگیهای اقتصادی کشاورزی

از نظر ساخت اقتصادی، بخش کشاورزی و دامپروری در استان کهگیلویه و بویر احمد نسبت به سایر بخش‌ها نقش برتر دارد، با اینحال کشاورزی استان عمدتاً دارای جنبه خودمصرفی است، و تولیدات زراعی آن سهم چندانی در درآمد مردم نسدارد و تنها محصولات و فرآورده‌های دامی علاوه بر تأمین نیاز منطقه، بعنوان یک کالای مبادله‌ای در اقتصاد استان و تأمین معیشت مردم از اهمیت خاص برخوردار است، معذالک به لحاظ اینکه استان کهگیلویه و بویر احمد دارای دونوع آب و هوای سردسیری و گرمسیری می‌باشد لذا محصولات کشاورزی سردسیری و گرمسیری تقریباً در هر دو منطقه تولید می‌گردد. چون در ناحیه سردسیر بعلت ریزش زیاد برف و باران، میزان آبهای سطحی و عمقی فراوان است بهمین سبب در همه جا تراکم نسبی و تنوع جنگل‌ها بچشم می‌خورد و در جلگه‌های این ناحیه کشت محصولات سالانه زراعی معمول می‌باشد. بعلاوه باغداری و کشت درختان میوه نیز بدلیل مسطح نبودن اراضی و عدم رواج شیوه‌های نوین زراعت در بین کشاورزان و همچنین متناسب بودن آب و هوا با کشت درختان سردسیری و تأثیر تولید محصولات باغی در افزایش درآمد خانوارها، رایج است.

اما در ناحیه گرمسیر بعلت شدت نسبی گرمای هوا و کوتاه بودن ایام بارندگی، رشد و بقای گیاهان مرتعی کوتاه است

بنحوی که عشایر منطقه از اوایل اردیبهشت ماه بسوی مناطق سردسیر کوچ می‌نمایند. بطور کلی کشاورزی و تولید زراعی استان شدیداً متأثر از ساخت اجتماعی - اقتصادی و روابط عشایری موجود در منطقه می‌باشد کشت عمده را در منطقه اغلب گندم و جو و در بعضی جاهای دیگر برنج تشکیل می‌دهد که معمولاً بصورت دیم کاشته می‌شود. همچنین چغندر قند از دیگر محصولات زراعی است که تولید آن چندان قابل توجه نیست و کفاف صنعت قند موجود در استان را نمی‌دهد. بدین ترتیب و با توجه به عشایری بودن منطقه، تولیدات زراعی استان اصولاً مبتنی بر رفع نیازهای خود خانوارها است و بهمین دلیل نیز متوسط عملکرد و برداشت گندم در هکتار معمولاً کمتر از سایر مناطق مجاور بوده و علت عمده آن نیز به فرآیند تولید عشایری مربوط می‌گردد که در آن مرحله داشت در میان مراحل سه گانه کاشت، داشت، برداشت از اهمیت کمتری برخوردار است. و با توجه به اینکه جمعیت روستائی منطقه را معمولاً عشایر اسکان یافته تشکیل می‌دهند، لذا روستائیان که قاعدتاً شغل عمده آنها را باید کشاورزی تشکیل دهد دارای کارآئی کافی در این امر نبوده و بعلت نقصان تجربه، آشنایی آنان با فنون کشت بسیار ابتدائی است. لیکن در زمینه باغداری استان کهگیلویه و بویر احمد در سالهای اخیر رونق در خود توجهی یافته است. مهمترین تولیدات درختی این استان، انگور، انار، سیب، گلابی و آلو است که متأسفانه بدلیل فقدان راههای ارتباطی لازم حمل این محصولات به بازارهای مصرف چنانکه باید انجام نمی‌گیرد و بهره‌برداری لازم از آن بعمل نمی‌آید.

از نظر دامداری و تولید دامی باید گفت که این فعالیت رایجترین و مهمترین نوع فعالیت اقتصادی استان است لیکن هنوز عمدتاً در چارچوب شیوه‌های ابتدائی و به

شکل سنتی و متأثر از بافت نظام عشایری کوچ نشینی انجام می‌پذیرد. شیوه دامداری در استان کهگیلویه و بویر احمد فعلاً به سه شکل عشایری، روستائی و صنعتی است در دامداری نوع عشایری که بنا بر موقعیت طبیعی و شرایط اجتماعی و مقتضیات زندگی کوچ نشینی و رمه گردانی موجود در بین عشایر منطقه که انبوه جمعیت استان را تشکیل می‌دهند رایج می‌باشد. این فعالیت غالباً بصورت تولید، پرورش و نگهداری گوسفند است و نگهداری گاو کمتر در این نوع دامداری رایج است و از حیوانات دیگر هم به منظور حمل و نقل در هنگام کوچ نگهداری می‌نمایند.

در دامداری روستائی، دام و دامدار هر دو ساکن هستند و علوفه مورد نیاز از مراتع اطراف و پس چسب کشاورزی زراعت‌های مختلف و گاه و خوراک دام تأمین می‌شود و بالاخره دامداری صنعتی که با توجه به وفور بره در استان فعالیت اقتصادی است و در حال حاضر نیز تعداد ۷ واحد پرورابندی بره با ظرفیت ۲۶۰۹۰ رأس بره در دوره و ۱۱ واحد پرورابندی گوساله با ظرفیت ۱۴۲۰ رأس و ۱۱ واحد گاو داری با ظرفیت ۳۷۰ رأس و یک واحد پرورش بز نجدی با ظرفیت ۲۵۰ رأس در سطح استان وجود دارد.

در زمینه مرغداری علاوه بر وجود بیش از ۱/۵ میلیون قطعه مرغ بومی که اغلب در خانوارهای عشایری و روستائی و حتی شهری استان بمنظور تولید تخم مرغ و استفاده از گوشت آن نگهداری می‌شود تعداد ۵۲ واحد مرغداری صنعتی گوشتی با ظرفیت ۶۸۲ هزار قطعه در هر دوره وجود دارد که ۲۳ واحد دیگر مرغ گوشتی با ظرفیت ۳۹۵ هزار قطعه و یک واحد مرغ تخمگذار با ظرفیت ۳۰۰۰۰ قطعه نیز در دست احداث می‌باشد.

در زمینه پرورش ماهی ۲ واحد پرورش ماهی قزل آلا، مجموعاً با ظرفیت ۷۰ تن

که تنها یک شهرک واقع در یاسوج از امکانات آب، برق تلفن برخوردار بوده و بقیه فاقد امکانات لازم می‌باشند.

صنایع دستی: در میان رشته‌های صنایع دستی تولید و بافت گلیم و جاجیم و کبه رایج‌تر است که در طی سالهای اخیر با حمایت اداره کل صنایع دستی رونقی گرفته‌اند از جمله آنکه با ایجاد واحدهای آموزشی قالبیابی اغلب قالبیافتان صاحب تخصص و تجربه گردیده‌اند.

معادن

تا سال ۱۳۶۱ تنها سه معدن سنگ گچ در سطح استان با روش بهره برداری بسیار ابتدائی فعالیت داشت ولی از اواخر سال مزبور ببعد علیرغم وجود مشکلات و تنگناهای موجود، اداره کل معادن و فلزات استان توانسته است در جهت شناسائی ذخایر معدنی قدم‌های مؤثری بردارد بطوریکه پس از ده سال یعنی در پایان سال ۱۳۷۳ تعداد ۳۳ معدن فعال در استان فعالیت داشته‌اند که از این تعداد ۱۶ معدن سنگ گچ ۱۳ معدن سنگ لاشه، ۲ معدن سنگ تزئینی ۱ معدن سیلستین و یک معدن سنگ آبی می‌باشد. در زمینه معدن نفت باید گفت که میداین نفتی استان کهگیلویه و بویراحمد در شمار میداین نفتی با اهمیت در سطح کشور محسوب می‌گردد و میدان نفتی گچساران یکی از قدیمیترین میدانهای نفتی منطقه می‌باشد. که از سال ۱۳۱۹ استخراج نفت آن آغاز شده در حال حاضر نیز پس از میدان نفتی آسماری اهواز بزرگترین میدان نفتی کشور بشمار می‌رود.

خدمات و بازرگانی

مناطق روستائی و عشایر نشین استان کهگیلویه و بویراحمد، عمدتاً از بافت اقتصادی، دامداری برخوردارند این بافت طبیعتاً اثرات خود را بنحو گسترده‌ای در بازرگانی استان نمایان ساخته و در شیوه‌های مبادله کالاهای مورد مبادله

وجود زمینه‌های مناسب جهت سرمایه‌گذاری در فعالیتهای مختلف صنعت توریسم از جمله استعدادهائی است که می‌تواند در گسترش و بهبود ساختارهای درآمدی و اقتصادی منطقه و ایجاد اشتغال مؤثر واقع گردد.

بویراحمد بشمار می‌رفت که در سال ۱۳۴۶ با ظرفیت روزانه یکهزار تن چغندر قند تأسیس گردیده که با در نظر گرفتن ظرفیت تولیدی سالانه آن و متوسط عملکرد چغندر در هکتار فعالیت آن چندان قابل توجیه نمی‌باشد. لیکن در سالهای اخیر موافقت‌های اصولی متعددی برای احداث واحدهای صنعتی مختلف در این استان صادر گردیده که بعضاً تأسیس یافته و به بهره برداری نیز رسیده‌اند. این صنایع در زمینه‌های غذایی و داروئی، نساجی و چرم شیمیائی و سلولزی، فلزی کانی غیرفلزی و برق و الکترونیک فعالیت می‌نمایند و اداره کل صنایع استان نیز بمنظور حمایت از فعالیت‌های صنعتی اقدام به احداث ۳ شهرک صنعتی در یاسوج، دو شهرک در گچساران و یک شهرک در دهدشت نموده

سال در یاسوج فعالیت دارد و یک واحد هم با ظرفیت ۳۰ تن بصورت نیمه فعال فعالیت می‌نماید، و دو واحد دیگر هم با ظرفیت ۳۰ تن در سی سخت در دست احداث است که با احتساب مجموع آنها می‌توان گفت که ۵ واحد تکثیر پرورش ماهی در استان موجود است.

در مورد زنبور عسل اگرچه در پایان سال ۱۳۷۳ تعداد ۱۸۹۱۶ کلنی کندوی عسل مدرن در استان موجود بوده لیکن این فعالیت چنانکه باید زیاد با استقبال مردم روبرو نیست و شاید یکی از علل عمده آن ساختار عشایری جامعه و دیگر عدم دسترسی به بازارهای فروش می‌باشد.

صنعت

تا چندی قبل کارخانه قند یاسوج تنها صنعت موجود در استان کهگیلویه و

دامداری رایجترین و مهمترین نوع فعالیت اقتصادی استان است لیکن هنوز عمدتاً در چارچوب شیوه‌های ابتدائی و به شکل سنتی و متأثر از بافت نظام عشایری کوچ نشینی انجام می‌پذیرد.

تسبلور یافته است. شهرهای یاسوج، گچساران در دهدشت مراکز عمده مبادله کالا در استان، عمدتاً برای تأمین مایحتاج استان رویسوی استانهای همجوار دارند و از طرفی کمبود مراکز تولید کالا در منطقه هم، باعث آن شده است که شهرهای استان عمدتاً پذیرای واردات کالاهای مصرف کردند عدم توسعه بخش‌های صنعت و معدن و مراکز خدماتی نیز مزید بر علت بوده و خرید و فروش کالاهای سرمایه‌ای و واسطه‌ای صنعتی و خدماتی را به حداقل رسانیده است، مراکز عمده مبادله کالا در استان یعنی شهرهای یاسوج، دوگنبدان و دهدشت معمولاً تحت تأثیر بازارهای عمده‌تر در استانهای فارس، اصفهان و خوزستان قرار دارند. از طرفی نبود سرمایه‌های عمده تجاری و بازارهای پیشرفته در استان و عدم وجود زمینه‌های تشکیلاتی مناسب در بین گردانندگان شبکه توزیع داخلی استان سبب گردیده که سیستم تجاری و عمده فروشی کالا در استان از حلقه‌های ضعیف توزیع کالا بشمار آید، از طرف دیگر از رقابت مناسب در بازار نیز که می‌تواند ضامن عدم ترقی قیمت کالا باشد در بازارهای استان خبری نیست. توزیع کالا در استان به سه صورت دولتی - تعاونی و خصوصی انجام می‌پذیرد. بخش دولتی بیشتر در توزیع کالاهای سهمیه بندی شده نقش اساسی دارد و بخش تعاونی عمدتاً در شبکه‌های تعاونی روستائی - عشایری و تعاونیهای شهری در زمینه توزیع کالا فعالیت می‌نماید و بخش خصوصی در کنار دو بخش فوق بطور گسترده‌ای دست اندرکار داد و ستد و توزیع کالا است.

اما در زمینه خدمات باید گفت که در سال ۱۳۷۰ بیش از ۴۹ درصد جمعیت

شاغل استان در این بخش جذب بوده‌اند که در مقایسه با شاغلین بخشهای دیگر از یک رشد ناهماهنگ حکایت می‌کند که از جمله علل رشد ناموزون این بخش باید به سهولت و آسانی کارهای خدماتی عدم نیاز به تخصص و مهارت لازم، پائین بودن سطح ثروت عمومی و عدم نیاز مشاغل خدماتی به سرمایه‌گذاری زیاد و درآمدزا بودن این قبیل فعالیتها اشاره کرد.

نیازهای اقتصادی

استان کهگیلویه و بویراحمد به جهت عدم توسعه مطلوب و شرایط ویژه خود نیازمند سرمایه‌گذاری و اجرای پروژه‌های عمرانی اجتماعی متعدد و متناسب با شرایط روستائی و شهری است تا زمینه لازم برای تحولات اجتماعی، اقتصادی و صنعتی در این منطقه فراهم آید. بعنوان مثال در بخش کشاورزی مهار کردن آبهای سطحی و توسعه سطح زیرکشت به ویژه در محدوده دشت‌های جنوبی استان از طریق تبدیل اراضی دیم قابل آبیاری به اراضی آبی، کاهش اراضی تحت آیش و اجرای کشت‌های مجدد، از جمله از سیاست‌هایی است که در توسعه بخش کشاورزی منطقه مؤثر است و با توجه به اینکه مناطق سردسیر شمالی استان هم مستعد کشت علوفه و حبوبات می‌باشد ایجاد دامداریهای متمرکز بدلیل صرفه اقتصادی آن و جلوگیری از تخریب مراتع، مورد نیاز می‌باشد.

ایجاد صنایع جنبی در کنار دامداری و ایجاد مجتمع صنعتی گوشت در استان و تهیه فرآورده‌های دامی و ایجاد و گسترش صنایع لبنی در استان خصوصاً شهرستان‌های بویراحمد و کهگیلویه از نیازهای عمده‌ای است که در صورت انجام می‌تواند در افزایش درآمد ساکنین استان

مؤثر واقع گردد و در ایجاد اشتغال جدید کارساز باشد. همچنین باتوجه به وجود معادن بسیار زیاد در استان و رشد کند و بطئی فعالیتهای معدنی، سرمایه گذاری در این بخش نیز از نیازهای ضروری استان بشمار می‌رود.

و اما در زمینه خدمات و بازرگانی از آنجا که ترکیب جمعیت شاغل در بخش خدمات در استان بعنوان یک ترکیب کاذب و غیرمنسجم و ناهماهنگ نمایان می‌باشد. لذا بعنوان اولویت اول با توجه به شرایط خاص استان و ضعف بنیه تکنیکی، گسترش آموزشگاههای آموزش فنی حرفه‌ای در سطح استان مورد نیاز است که خود این امر زمینه ساز تحول در بخش فرهنگ منطقه نیز خواهد بود. در بخش حمل و نقل شهری و بین شهری امکانات عرضه خدمات بخصوص در نقل و انتقال بار بسیار کمتر از نیاز و تقاضا می‌باشد، در شهرستان دهدشت، نیاز به ارائه خدمات در زمینه رستوران، هتل داری و حمل و نقل شهری بوضوح احساس می‌شود.

همچنین طبیعت زیبا و دل‌انگیز منطقه ایجاب می‌نماید که در زمینه صنعت توریسم نیز سرمایه‌گذاری بعمل آید. و بالاخره احداث و راه اندازی طرحهای مهم زیربنائی از قبیل راه‌های ارتباطی، بیمارستان، فرودگاه، و ایجاد مدارس آموزش عالی احداث خانه‌های ارزانقیمت جهت اسکان جمعیت و جذب نیروهای متخصص از نیازهای اساسی در مسیر توسعه اقتصادی استان می‌باشد.

استعدادها

نظر به دوگانگی آب و هوا در استان کهگیلویه و بویراحمد و به برکت شرایط

اقلیمی مساعد خصوصاً در منطقه سردسیر، استعدادهای فراوانی از نظر فعالیت‌های کشاورزی در این استان موجود می‌باشد از جمله اینکه به سبب تناسب آب و هوای نقاط سردسیر با درختان نقاط سردسیری و مناطق گرمسیر با درختان گرمسیری امکان توسعه فعالیت در این زمینه و افزایش درآمد باغداران بیش از آنچه که هست موجود می‌باشد. در زمینه دامداری، پرورش بز نجدی که دارای جثه نسبتاً بزرگ و میزان شیردهی تقریباً زیاد و خاصیت دوبارزائی و دوقلوزائی در سال را دارد و از نظر تغذیه نیز بسیار کم‌توقع است و اخیراً نیز پرورش آن در منطقه رواج پیدا کرده است، با شرایط اقلیمی استان متناسب می‌باشد از نظر زنبورداری و تولید عسل نیز استان کهگیلویه و بویراحمد یکی از مساعدترین شرایط را برای پرورش زنبور عسل در مملکت داراست که توجه به گسترش این فعالیت علاوه بر ایجاد و شغل و درآمد برای عده‌ای از مردم انگیزه‌ای نیز جهت حفظ محیط طبیعی بویژه از نظر پوشش گیاهی و نباتات علوفه‌ای خواهد بود. وجود درختان میوه و افزایش سطح زیرکشت باغات و تداوم آن نیاز به زنبورداری را ضروری می‌سازد. زیرا که زنبور یکی از عوامل اصلی انتقال گرده برای گیاهان است. همچنین تولید موم که در صنعت واکس سازی مصرف فوق‌العاده‌ای دارد از مزایای اقتصادی و صنعتی گسترش زنبورداری بحساب می‌آید.

یکی دیگر از استعدادهای طبیعی استان آنست که در این استان گیاهانی که مصارف داروئی و صنعتی دارند با تنوع بسیار در خور توجهی می‌روند. این گیاهان که بصورت پراکنده در بعضی از مناطق استان یافت می‌شوند، تعدادشان به ۲۳۰ گونه گیاهی می‌رسد و برای درمان بیماریها مؤثرند اما تاکنون بطور اقتصادی

مورد استفاده و بهره برداری قرار نگرفته‌اند.

وجود جنگلهای انبوه بلوط و درختچه‌هایی مثل بنه، کیکله، زالزالک، زبسان‌گنجشک و پسته وحشی از دیگر امکانات موجود استان بشمار می‌رود مخصوصاً بلوط که ۸۰ درصد جنگلهای استان را تشکیل می‌دهد و بذر آن در تهیه خوراک دام و طیور و تامین نیاز صنایع چرمسازی و همینطور داروسازی و پزشکی، شیمیائی و عکاسی، تولید پلاستیک و چسب، صنایع دریائی، صنایع سرامیک و صنایع دیگر می‌تواند مؤثر باشد. خلاصه آنکه قابلیت‌ها و استعدادهای طبیعی این استان برای توسعه امر

دامداری، کشت درختان سردسیری و گرمسیری و پرورش زنبور عسل کاملاً مناسب است و با ایجاد صنایع جنبی برای تبدیل تولیدات آنها می‌توان این منطقه را بصورت انبار مواد غذایی برای استانهای همجوار تبدیل نمود. همینطور با ایجاد سایر صنایع جنبی کشاورزی برای

محصولات کشاورزی مانند صنایع چوب به اقتصاد استان پیشرفت قابل ملاحظه‌ای بخشید. از باب معدن نیز زمینه فعالیت‌های معدنی در وضعیت بسیار مناسب، برای استان فراهم است که در صورت از قوه به بالفعل در آمدن می‌تواند توسعه بخش‌های دیگر اقتصادی به دنبال بیاورد و بالاخره اینک وجود زمینه‌های مناسب جهت سرمایه گذاری در فعالیت‌های مختلف صنعت توریسم از جمله استعدادهایی است که می‌تواند در گسترش و بهبود ساختارهای درآمدی و اقتصادی منطقه و ایجاد اشتغال مؤثر واقع گردد.

موانع و مشکلات

استان کهگیلویه و بویراحمد از مناطق محروم کشور بشمار می‌رود که با مشکلات فراوانی در بخشهای مختلف اقتصادی مواجه است و موانع متعددی در مسیر توسعه فعالیت‌های خود پیش رو دارد. یکی از مشکلات اساسی استان کمبود تولید کالا محدودیت سرمایه و سرمایه‌گذاری در

بخش‌های کشاورزی، صنعت خدمات و بازرگانی است، و همچنین پائین بودن سطح دانش و تکنولوژی، کمبود نیروهای متخصص - فقدان مدیریت کارآمد. عدم اجرای روش‌های صحیح بهره برداری در امر کشاورزی، احیاء مراتع و تولید محصولات کشاورزی. سنتی بودن فعالیت‌های مربوط به امور دامداری که عمده‌ترین فعالیت اقتصادی منطقه را تشکیل می‌دهد، و بالاخره پائین بودن سطح آگاهی‌های عمومی از مسائل اساسی و موانع عمده در توسعه اقتصادی استان است.

میزان رغبت مردم به مشارکتهای تعاونی و جایگاه بخش تعاون در اقتصاد استان

امر یاریگری و تعاون نه تنها در میان عشایر بعنوان یک اصل ریشه دار و قدیمی زندگی مطرح است، بلکه به لحاظ استواری ساختار اجتماعی منطقه به نظام عشایری، اکثریت مردم استان نیز از این قاعده مستثنی نمی‌باشند. بهمین سبب می‌توان گفت که زمینه‌های فکری و فرهنگی مردم اعم از شهری و روستائی در ارتباط با بخش تعاون بسیار مساعد بوده و غالباً به مشارکت در فعالیت‌های تعاونی راغب اند. این مطلب را شاید بتوان با ارائه آمارهای تعاونی‌های موجود استان که در زمینه‌های مختلف اقتصادی فعالیت می‌نمایند تأیید نمود. آمارهای اداره کل تعاون استان کهگیلویه و بویراحمد نشان می‌دهد که در سال ۱۳۷۴ تعداد ۱۳ تعاونی تولیدی مرغ گوشتی فعال با ظرفیت ۲۵۵۰۰۰ قطعه و ۱۲ واحد در دست احداث با ظرفیت ۲۷۰۰۰۰ قطعه و یک واحد تعاونی مرغ تخمگذار با ظرفیت ۲۰۰۰۰ قطعه در کهگیلویه و بویراحمد موجود بوده که نزدیک به ۴۸/۷ درصد گوشت مرغ مورد نیاز استان را تأمین می‌نموده است. در زمینه پرواربندی بره ۱۲ واحد تعاونی با ظرفیت ۸۷۰۰ رأس

بصورت فعال موجود، و ۴ واحد دیگر با ظرفیت ۲۸۵۰ رأس در دست احداث بوده، همچنین یک واحد پرورش گوساله با ظرفیت ۲۵۰ رأس و یک واحد پرورش بز نجدی با ظرفیت ۳۰۰ رأس به شیوه تعاونی فعالیت می‌کرده‌اند، و در زمینه شیلات و پرورش ماهی سرد آبی نیز ۳ واحد پرورش ماهی قزل‌آلا هر یک با ظرفیت ۳۰ تن در حال احداث بوده‌اند، در بخش صنعت هم تشکیلات تعاونی همانند سایر بخش‌ها جایگاه خاصی را در استان کهگیلویه و بویر احمد بخود اختصاص داده است بطور مثال در سال ۱۳۷۴ از ۲۰ واحد صنایع شیمیائی و سلولزی ۳ واحد و از ۴۸ واحد کانی غیرفلزی ۲۶ واحد و از ۶۰ واحد صنایع فلزی ۵ واحد و از ۱۳ واحد برق و الکترونیک ۲ واحد به بخش تعاون اختصاص داشته، همچنین از میان ۵۷ معدن فعال استان تعداد ۱۶ معدن بصورت تعاونی فعالیت می‌نمودند و در مجموع ۳۰ درصد اشتغال بخش معدن مربوط به تعاونیها بوده است. در ارتباط با توزیع ۸۲ شرکت تعاونی مصرف کارگری و کارمندی و تأمین نیاز تولید کنندگان و مصرف کنندگان به امر توزیع کالا مشغول بوده‌اند و اگر تعداد ۴۵ تعاونی روستائی و ۴۲ تعاونی عشایری را با حدود ۵۲ فروشگاه به مجموع این تعاونیها اضافه نمایم بیشتر متوجه رشد تعاونیها و گسترش امر تعاون در میان جامعه استان خواهیم بود. در زمینه خدمات نیز فعالیت این قبیل تعاونیها قابل توجه بوده بنحویکه در سال مورد نظر مجموعاً ۲۵ شرکت تعاونی در ارتباط با فعالیت‌های مختلف خدماتی وجود داشته است.

زمینه‌های شناسائی شده و امکان‌پذیر جهت انجام فعالیت به شیوه تعاونی

در بررسی نیازها و استعدادهای منطقه این مطلب حاصل گردید که بمنظور توسعه اقتصادی، و محرومیت زدائی استان، ایجاد

اشتغال مولد و نیل به خودکفائی و برقراری موازنه مثبت در داد و ستد کالا و خدمات بین این استان و سایر استانهای کشور، زمینه‌های بسیار متعددی جهت سرمایه‌گذاری در بخش‌های کشاورزی، صنعت و معدن، توریسم خدمات و بازرگانی وجود دارد. معذالک آنچه که در این ارتباط باید مدنظر قرار گیرد، توجه به این نکته است که برخی از این زمینه‌ها منحصرأ در قالب طرح‌های عمرانی و توسط دولت قابل اجرا می‌باشد. بهمین سبب در اینجا تنها به آن دسته از فعالیت‌های اقتصادی اشاره می‌شود که سرمایه‌گذاری در زمینه آنها با استفاده از شیوه‌های تعاونی و ضمن در نظر گرفتن شرایط اقلیمی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی استان امکان‌پذیرتر بوده و ایجاد تشکیلات تعاونی جهت انجام فعالیت در زمینه آنها مناسب و دارای توجیه می‌باشد. این فعالیتها عبارتند از:

۱- یکپارچه سازی اراضی با ایجاد تعاونیهای زراعی بمنظور کشت گیاهان علوفه‌ای جهت تغذیه احشام و تعریف دام‌های منطقه.

۲- ایجاد واحدهای دامپروری صنعتی با توجه به ازدیاد دام‌های استان و به منظور جلوگیری از تخریب مراتع و پروارسازی با استفاده از تغذیه دستی.

۳- ایجاد واحدهای تعاونی پرورش بز نجدی با توجه به شرایط آب و هوایی مناسب منطقه و خواص برتر این نژاد خصوصاً کم توقعی غذایی و چندقلوزائی.

۴- ایجاد واحدهای پرورش گاو شیری بشرط تشکیل تعاونیهای تولید علوفه و بمنظور تأمین نیاز واحد شیر پاستوریزه استان.

۵- ایجاد واحدهای پرورش مرغ گوشتی و تخمگذار بمنظور تأمین نیازهای استان و ایجاد اشتغال مولد در نقاط محروم منطقه.

۶- ایجاد واحدهای تعاونی پرورش

ماهی‌های گرم آبی از طریق هدایت آب رودخانه‌ها به استخرهای پرورش ماهی در مناطق گرمسیر و ماهی‌های سرد آبی بخصوص قزل آلا در نقاط سردسیر.

۷- تشکیل تعاونیهای خدمات مکانیزاسیون کشاورزی بمنظور فراهم نمودن زمینه‌های مناسب کاشت، داشت و برداشت محصولات کشاورزی.

۸- تشکیل واحدهای تعاونی جمع آوری شیر جهت عرضه به کارخانجات فرآورده‌های مواد لبنی و استفاده بهتر و بیشتر از شیر و فرآورده‌های آن.

۹- احداث کارخانه گچ پاکتی در نواحی گچساران و کهگیلویه.

۱۰- احداث کارخانه گچ طبی در شهرستان بویراحمد با استفاده از معدن گچ خالص ناحیه امیرآباد یاسوج.

۱۱- بهره‌برداری از معدن سیلیس سی سخت بمنظور تهیه شیشه و سایر محصولات.

۱۲- احداث کارخانه برش سنگ‌های گرانیتی در سی سخت.

۱۳- احداث کارخانه تولید نئوپان با استفاده از سرشاخه‌های باغی و جنگلی در شهرستان بویراحمد.

۱۴- ایجاد کارخانه سورتینگ و بسته بندی میوه در منطقه سی سخت یاسوج.

۱۵- اجرای طرحهای تعاونی مختلف بمنظور تولید مشتقات حاصل از نفت در گچساران.

۱۶- احداث کارخانه‌های صنایع تبدیلی در زمینه تولید کمپوت و عصاره میوه.

۱۷- ایجاد واحدهای تعاونی تولید مواد لبنی و محصولات چرمی با توجه به وفور دام در منطقه.

۱۸- ایجاد تشکلهای تعاونی بمنظور جمع‌آوری و بسته بندی گیاهان دارویی بدلیل وجود گونه‌های متنوع این قبیل گیاهان در منطقه و احداث کارگاههای اسانس‌گیری از گیاهان مزبور.

۱۹- ایجاد کارگاههای تعاونی رنگرزی گیاهی بمنظور استفاده از مواد طبیعی گیاهی در رنگرزی پشم.

۲۰- احداث کارخانه‌های آردسازی در شهرهای دهدشت و گچساران بمنظور تأمین آرد مصرفی مورد نیاز.

۲۲- ایجاد تعاونیهای صنایع دستی بمنظور تولید گلیم، جاجیم و گبه بصورت نیمه متمرکز.

۲۳- ایجاد تعاونیهای حمل و نقل بار و مسافر به نقاط مختلف استان خصوصاً در شهر یاسوج.

۲۴- احداث سردخانه و انبارهای تعاونی در شهرهای مختلف بمنظور نگهداری و انبار محصولات کشاورزی، دامی و تولیدی

۲۵- ایجاد تشکلهای تعاونی عرضه و فروش دام بمنظور جلوگیری از خروج بی‌رویه دام از استان و تأمین منافع دامداران محلی.

۲۶- ایجاد آموزشگاهها و مدارس غیرانتفاعی در شهرهای یاسوج و گچساران

۲۷- تأسیس درمانگاههای پزشکی در شهرهای گچساران در دهدشت.

۲۸- ایجاد واحدهای ارائه خدمات و تسهیلات توریستی مانند کمپنیک و چادر، سرویس‌های بهداشتی، غذاخوری و استراحتگاه و غیره در شهرهای یاسوج، دهدشت و سی سخت.

۲۹- ایجاد تشکلهای تعاونی بمنظور ارائه خدمات تفریحی و ورزشی از قبیل احداث شهربازی، توسعه و تجهیز پیست‌های اسکی.

۳۰- ایجاد واحدهای تعاونی مهد کودک در یاسوج و گچساران.

تعیین اولویت‌های سرمایه‌گذاری و منابع آن

در طرحهای کشاورزی و دامپروری چون اجرای اغلب طرحهای پیشنهادی ضروری است و تقریباً همه از اهمیت

یکسان برخوردارند بدین جهت اولویت‌ها و تقدم و تأخر در بین آنها در اکثر موارد نسبی بوده و در واقع هر یک از طرحها مکمل اهداف طرح دیگر می‌باشد. اما در طرحهای صنعتی اولویت طرح تولید مشتقات نفتی از بقیه طرحها بیشتر است، زیرا علاوه بر وجود میادین نفتی بزرگ در استان، اصولاً این فعالیت از اشتغال‌زائی بسیار بالائی برخوردار بوده و می‌تواند منشاء توسعه اقتصادی منطقه گردد. اجرای طرحهای مزبور به فعالیت‌های معدنی نیز با توجه به وجود زمینه‌های مساعد روستائی در استان در اولویت بعدی قرار دارد و در ارتباط با طرحهای خدماتی نیز اولویت ایجاد طرحهای توریستی بیشتر می‌باشد، البته لازم به یادآوری است که امکان سرمایه‌گذاری در زمینه کلیه فعالیت‌های شناسائی شده بدون حمایت‌های دولت چندان میسر نخواهد بود، زیرا بدلیل فقدان تخصص و عدم توان مالی ساکنین منطقه امکان پذیری اجرای طرحهای اقتصادی بصورت انفرادی بسیار بعید بنظر می‌آید بهمین لحاظ ضرورت دارد که بمنظور تسهیل در امر توسعه اقتصادی استان و تقویت و توسعه بخش تعاون، ایجاد اشتغال مولد و تعدیل و ثروت و تأمین عدالت اجتماعی، اقدامات حمایت‌گرانه ذیل از طرحهای تعاونی مولد و اشتغال‌زا، توسط دولت بعمل آید.

۱- حمایت مالی کافی از طرحهای قابل اجرا بصورت اعطای اعتبارات وامی با در نظر داشتن عدم توان مالی مجریان طرحها از یک سو و تورم روزافزون از سوی دیگر.

۲- حذف پاره‌ای از ضوابط پیچیده بانکهای عامل و پرداخت بموقع اعتبارات سرمایه‌گذاری به مجریان طرحها.

۳- تعدیل ضوابط مربوط به شرکت‌های تعاونی از قبیل سهم سرانه اعتبارات وامی قابل پرداخت به اعضاء و نیز درصد سهم هر عضو در تعاونی.